

*transmission to Chungking.*¹ Naast deze Aziaten werden van het begin af ook Europeanen als geheime agenten opgeleid, onder hen in het laatste oorlogsjaar ca. vierhonderdvijftig Britse en ca. vierhonderd Franse officieren en onderofficieren voor operaties respectievelijk in Birma en op Malakka en in Frans-Indo-China; van die Fransen konden nog ca. honderd naar Frans-Indo-China worden overgebracht, voordat de Japanners daar in maart '45 het gezag overnamen.

Men ziet: de aantallen van diegenen die op diverse missies werden voorbereid, waren niet gering. Intussen stuitte de *SOE*-operaties van Brits-Indië en Ceylon uit op dezelfde moeilijkheden die al bleken uit wat wij over de van Australië uit ondernomen operaties te berichten hadden: de afstanden waren groot, vervoermiddelen waren er steeds te weinig en aan de uitrusting der geheime agenten, speciaal aan hun zenders, ontbrak veel.

Als vervoermiddelen werden aanvankelijk hoofdzakelijk onderzeeboten gebruikt, die evenwel in de regel door de Britse *Navy* alleen ter beschikking werden gesteld als zij wat zij voor *SOE* te verrichten hadden, tijdens een normale patrouille konden doen. Bij het aan land zetten van geheime agenten werden opvouwbare kano's gebruikt, die later met een (veelal slecht werkende) buitenboordmotor waren uitgerust. Naast de onderzeeboten kwamen vooral in '44 en '45 vliegtuigen ter beschikking waaruit *parties* per parachute konden afspringen – bijna dertig van die vliegtuigen gingen als gevolg van slechte weersomstandigheden verloren.

Wat de uitrusting der geheime agenten betreft: *SOE* kon hun een grote verscheidenheid aan explosieven meegeven, waaronder tal van artikelen die bij gebruik zouden ontploffen – de bedoeling was dat die door geheime agenten die zich als inheemse handelaren voordeden, aan Japanse militairen zouden worden verkocht. Voorts deed *SOE* aan guerrilla-strijders explosieven toekomen, in totaal bijna 30 ton, alsmede wapens: in totaal ca. 25 000 handvuurwapens en ruim 1 000 *brenguns* en kleine mortieren (niet zo veel dus: alleen al de Binnenlandse Strijdkrachten in Nederland benoorden de rivieren ontvingen in de hongerwinter ongeveer evenveel). Bij het overige materiaal dat door de lucht werd aangevoerd, werden menigmaal fouten gemaakt: de speciale *jungle*-schoenen waren vaak van een te grote maat en in één geval werden zelfs louter rechterschoenen afgeworpen. Voorts waren de aan de geheime agenten meegegeven horloges (van veel belang omdat bij het droppen

¹ A.v., p. 14.